

2014

**STAATSBLAD
VAN DE
REPUBLIC SURINAME**

No. 119

WET van 10 september 2014, houdende nadere wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met DNA-onderzoek in Strafzaken (S.B. 1977 no. 94, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 61)

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIC SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat het nodig is het Wetboek van Strafvordering (S.B. 1977 no. 94, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 61), in verband met DNA-onderzoek in strafzaken, nader te wijzigen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

ARTIKEL I

In het Wetboek van Strafvordering (S.B. 1977 no. 94, laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 61) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Na artikel 132 wordt een nieuw artikel 132a toegevoegd, luidende:

Artikel 132a

Onder DNA- onderzoek wordt verstaan het onderzoek van celmateriaal dat slechts gericht is op het vergelijken van DNA-profielen of het vaststellen van uiterlijk waarneembare persoonskenmerken van de onbekende verdachte.

- B. Na artikel 139 worden drie nieuwe artikelen 139a, 139b en 139c toegevoegd, luidende:

Artikel 139a

1. De vervolgingsambtenaar kan, met inachtneming van lid 2, ambtshalve of op verzoek van de verdachte of diens raadsman, een deskundige, verbonden aan één van de bij staatsbesluit aan te wijzen laboratoria, benoemen met de opdracht met het oog op de waarheidsvinding een DNA-onderzoek te verrichten op basis van celmateriaal en hem een met redenen omkleed verslag uit te brengen. Celmateriaal kan ten behoeve van onderzoek als bedoeld in de vorige zin, behoudens artikel 139b, slechts worden afgenomen met schriftelijke toestemming van de betrokkene.
2. Indien onvoldoende celmateriaal voor een tegenonderzoek als bedoeld in lid 4 beschikbaar is, stelt de vervolgingsambtenaar de verdachte, indien slechts één verdachte bekend is, in de gelegenheid een deskundige, verbonden aan één van de aangewezen laboratoria, aan te wijzen die het onderzoek verricht; lid 4 blijft buiten toepassing.
3. De vervolgingsambtenaar geeft, ingeval het onderzoek heeft plaatsgevonden aan afgenomen celmateriaal, de onderzochte persoon zo spoedig mogelijk schriftelijk kennis van de uitslag van het onderzoek. Indien het onderzoek heeft plaatsgevonden aan ander celmateriaal geeft hij de verdachte, indien deze bekend is, zodra het belang van het onderzoek dat toelaat schriftelijk

kennis van de uitslag van het onderzoek. Buiten het geval, bedoeld in lid 2, wijst hij de verdachte daarbij op het bepaalde in de leden 4 en 5.

4. De verdachte kan binnen zeven dagen nadat hem van de uitslag van het DNA-onderzoek schriftelijk is kennisgegeven, de vervolgingsambtenaar verzoeken een andere door hem aangewezen deskundige, verbonden aan één van de bij staatsbesluit aan te wijzen laboratoria, te benoemen met de opdracht een DNA-onderzoek te verrichten. De vervolgingsambtenaar willigt het verzoek in als daarvoor voldoende celmateriaal beschikbaar is. De deskundige brengt aan de vervolgingsambtenaar een met redenen omkleed verslag uit. De eerste zin van lid 3 is van overeenkomstige toepassing.
5. In geval van toepassing van lid 4, wordt de verdachte een deel van de kosten van het onderzoek, waarvan de hoogte bij staatsbesluit wordt vastgesteld, in rekening gebracht indien dit onderzoek het in opdracht van de vervolgingsambtenaar verrichte onderzoek bevestigt.
6. DNA-profielen worden onder wettelijk vastgestelde beperkingen in de DNA-databank opgenomen ter vergelijking met daarin voorkomende DNA-profielen. De Wet DNA-databank in Strafzaken stelt regels vast voor de verwerking van DNA-profielen, alsmede voor het bewaren en vernietigen van celmateriaal. DNA-profielen worden slechts verwerkt voor de opsporing, vervolging en berechting van strafbare feiten.
7. De bepalingen van de vijfde afdeling van de derde titel van het Tweede Boek zijn van overeenkomstige toepassing, behoudens voor zover daarvan in de leden 1 tot en met 4 is afgeweken.
8. Bij toepassing van artikel 212 blijft lid 4 buiten toepassing.

9. Bij of krachtens staatsbesluit kunnen nadere regels worden vastgesteld omtrent de wijze van uitvoering van dit artikel.

Artikel 139b

1. De vervolgingsambtenaar kan in het belang van het onderzoek bevelen dat van de verdachte van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3, tegen wie ernstige bezwaren bestaan, celmateriaal zal worden afgenomen ten behoeve van een DNA-onderzoek.
2. De vervolgingsambtenaar geeft het bevel niet dan nadat de verdachte in de gelegenheid is gesteld, te worden gehoord. De verdachte is bevoegd zich bij het horen door een raadsman te doen bijstaan.
3. Het bevel wordt ten uitvoer gelegd door afname van wangslimvlies. Indien afname van wangslimvlies om bijzondere geneeskundige redenen of vanwege het verzet van de verdachte onwenselijk is dan wel geen geschikt celmateriaal oplevert, wordt bloed afgenomen of worden haarwortels afgenomen, zo nodig met behulp van de sterke arm. Het celmateriaal wordt door een arts, een verpleegkundige of door een nader bij staatsbesluit aan te wijzen deskundige afgenomen.
4. Het bevel, onderscheidenlijk de tenuitvoerlegging dan wel de verdere tenuitvoerlegging daarvan kan achterwege blijven indien zich naar het oordeel van de vervolgingsambtenaar zwaarwegende redenen voordoen om het DNA-onderzoek aan ander celmateriaal te laten plaatsvinden, dan wel de verdachte schriftelijk toestemt in de afname van celmateriaal.
5. Bij of krachtens staatsbesluit worden nadere regels vastgesteld omtrent de wijze van uitvoering van dit artikel.

Artikel 139c

1. Onderzoek ter bepaling van het DNA-profiel van een bekende verdachte van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3, wordt behoudens zwaarwegende redenen slechts opgedragen met betrekking tot afgenomen celmateriaal.
2. Onderzoek ter bepaling van het DNA-profiel van een bekende persoon die niet wordt verdacht van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3, wordt slechts opgedragen met betrekking tot afgenomen celmateriaal.

Artikel 139d

1. De vervolgingsambtenaar kan bevelen dat een DNA-onderzoek plaatsvindt dat gericht is op het vaststellen van uiterlijk waarneembare persoonskenmerken van de onbekende verdachte.
 2. Het DNA-onderzoek kan slechts gericht zijn op het vaststellen van het geslacht, het ras of andere bij staatsbesluit aangewezen uiterlijk waarneembare persoonskenmerken.
 3. Het DNA-onderzoek kan slechts worden bevolen in geval van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3.
 4. Bij of krachtens staatsbesluit worden nadere regels vastgesteld omtrent de wijze van uitvoering van het DNA-onderzoek.
- C. Na artikel 181 worden vier artikelen toegevoegd, luidende:

Artikel 181a

1. De rechter-commissaris kan, met inachtneming van het bepaalde in lid 2, ambtshalve, op vordering van de vervolgingsambtenaar of op

verzoek van de verdachte, een deskundige, verbonden aan één van de bij staatsbesluit aan te wijzen laboratoria, benoemen met de opdracht met het oog op de waarheidsvinding een DNA-onderzoek te verrichten op basis van celmateriaal en hem een met redenen omkleed verslag uit te brengen. Celmateriaal kan ten behoeve van onderzoek als bedoeld in de vorige zin, behoudens artikel 181d, slechts worden afgenomen met schriftelijke toestemming van de betrokkene.

2. Indien onvoldoende celmateriaal voor een tegenonderzoek als bedoeld in artikel 181b lid 1, beschikbaar is, stelt de rechter-commissaris de verdachte, indien slechts één verdachte bekend is, in de gelegenheid een deskundige, verbonden aan één van de bij staatsbesluit aangewezen laboratoria, aan te wijzen die het onderzoek verricht; artikel 181b blijft buiten toepassing.
3. De rechter-commissaris geeft, ingeval het onderzoek heeft plaatsgevonden aan afgenomen celmateriaal, de onderzochte persoon zo spoedig mogelijk schriftelijk kennis van de uitslag van het onderzoek. Indien het onderzoek heeft plaatsgevonden aan ander celmateriaal, geeft hij de verdachte, indien deze bekend is, zodra het belang van het onderzoek dat toelaat schriftelijk kennis van de uitslag van het onderzoek. Buiten het geval, bedoeld in lid 2, wijst hij de verdachte daarbij op het bepaalde in artikel 181b.
4. DNA-profielen worden onder wettelijk vastgestelde beperkingen opgenomen in een registratie. De Wet DNA-databank in Strafzaken stelt regels vast voor de verwerking van DNA-profielen, alsmede voor het bewaren en vernietigen van celmateriaal. DNA-profielen worden slechts verwerkt voor de opsporing, vervolging en berechting van strafbare feiten.
5. Bij of krachtens staatsbesluit kunnen nadere regels worden vastgesteld omtrent de wijze van uitvoering van dit artikel.

Artikel 181b

1. De verdachte kan binnen zeven dagen nadat hem de uitslag van het DNA-onderzoek schriftelijk is kennisgegeven, de rechter-commissaris verzoeken een andere door hem aangewezen deskundige, verbonden aan één van de bij staatsbesluit aangewezen laboratoria, te benoemen met de opdracht een DNA-onderzoek te verrichten. Indien daartoe voldoende celmateriaal beschikbaar is, willigt de rechter-commissaris het verzoek in. De deskundige brengt aan de rechter-commissaris een met redenen omkleed verslag uit. Artikel 181a lid 3, eerste volzin, de leden 4 en 5, is van overeenkomstige toepassing.
2. In geval van toepassing van lid 1, wordt de verdachte een deel van de kosten van het onderzoek, waarvan de hoogte bij staatsbesluit wordt vastgesteld, in rekening gebracht, indien dit onderzoek het in opdracht van de rechter-commissaris verrichte onderzoek bevestigt.
3. Bij toepassing van artikel 212 blijft lid 1 buiten toepassing.

Artikel 181c

Ten aanzien van het onderzoek door deskundigen als bedoeld in de artikelen 181a en 181b, zijn de bepalingen van de vijfde afdeling van de derde Titel van het Tweede Boek van overeenkomstige toepassing, behoudens voor zover daarvan in de artikelen 181a en 181b wordt afgeweken.

Artikel 181d

1. De rechter-commissaris kan, ambtshalve of op vordering van de vervolgingsambtenaar, in het belang van het onderzoek bevelen dat van de verdachte van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3, tegen wie ernstige bezwaren bestaan, celmateriaal zal worden afgenomen ten behoeve van een DNA-onderzoek.

2. De rechter-commissaris geeft het bevel niet dan nadat de verdachte in de gelegenheid is gesteld, te worden gehoord. De verdachte is bevoegd zich bij het horen door een raadsman te doen bijstaan.
3. Het bevel wordt ten uitvoer gelegd door afname van wangslijmvlies. Indien afname van wangslijmvlies om bijzondere geneeskundige redenen of vanwege het verzet van de verdachte onwenselijk is dan wel geen geschikt celmateriaal oplevert, wordt bloed afgenomen of worden haarwortels afgenomen, zo nodig met behulp van de sterke arm. Het celmateriaal wordt door een arts, een verpleegkundige of door een nader bij staatsbesluit aan te wijzen deskundige afgenomen.
4. Het bevel, onderscheidenlijk de tenuitvoerlegging dan wel de verdere tenuitvoerlegging daarvan kan achterwege blijven indien zich naar het oordeel van de rechter-commissaris zwaarwegende redenen voordoen om het DNA-onderzoek aan ander celmateriaal te laten plaatsvinden, dan wel de verdachte schriftelijk toestemt in de afname van celmateriaal.
5. Bij of krachtens staatsbesluit worden nadere regels vastgesteld omtrent de wijze van uitvoering van dit artikel.

Artikel 181e

1. Onderzoek ter bepaling van het DNA-profiel van een bekende verdachte van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3, wordt behoudens zwaarwegende redenen slechts opgedragen met betrekking tot afgenomen celmateriaal.
2. Onderzoek ter bepaling van het DNA-profiel van een bekende persoon die niet wordt verdacht van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3, wordt slechts opgedragen met betrekking tot afgenomen celmateriaal.

Artikel 181f

1. De rechter-commissaris kan bevelen dat een DNA-onderzoek plaatsvindt dat gericht is op het vaststellen van uiterlijk waarneembare persoonskenmerken van de onbekende verdachte.
 2. Het DNA-onderzoek kan slechts gericht zijn op het vaststellen van het geslacht, het ras of andere bij wet aangewezen uiterlijk waarneembare persoonskenmerken.
 3. Het DNA-onderzoek kan slechts worden bevolen in geval van een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3.
 4. Bij of krachtens staatsbesluit worden nadere regels vastgesteld omtrent de wijze van uitvoering van het DNA-onderzoek.
- D. Na artikel 479 worden onder plaatsing van de kop:

TITEL IX
DNA-ONDERZOEK BIJ VEROORDEELDEN,

zeven artikelen, 479a tot en met 479g, toegevoegd luidende:

Artikel 479a

1. In deze titel wordt verstaan onder:
 - a. DNA-onderzoek: onderzoek van celmateriaal dat slechts is gericht op het vergelijken van DNA-profielen;
 - b. verwerken: elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens;

- c. veroordeelde: een persoon die al dan niet onherroepelijk is veroordeeld tot een vrijheidsbenemende straf als bedoeld in artikel 9 onder a, onderdeel 2°, of artikel 6 onder a, onderdeel 2° van de Wet Militair Strafrecht, dan wel een vrijheidsbenemende maatregel als bedoeld in de artikelen 49 en 49a van het Wetboek van Strafrecht;
 - d. opsporingsambtenaar: een ambtenaar van politie als bedoeld in 134 lid 1 onder 3.
2. Met een veroordeelde als bedoeld in lid 1 onder c, wordt voor de toepassing van deze titel gelijkgesteld een persoon die op grond van artikel 55 eerste lid van het Wetboek van Strafrecht is ontslagen van alle rechtsvervolging en aan wie tevens een maatregel als voorzien in artikel 55 tweede lid van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd.
3. Voor de toepassing van lid 2 wordt onder de duur van de voorlopige hechtenis begrepen de duur van de invezekeringstelling.

Artikel 479b

1. De vervolgingsambtenaar beveelt dat van een veroordeelde wegens een misdrijf als omschreven in artikel 56 lid 3, celmateriaal zal worden afgenomen ten behoeve van het vaststellen en verwerken van zijn DNA-profiel, tenzij:
- a. van deze persoon reeds een DNA-profiel is verwerkt op grond van artikel 139a lid 1, tweede volzin, of 181a lid 1, tweede volzin;
 - b. redelijkerwijs aannemelijk is dat het bepalen en verwerken van zijn DNA-profiel, gelet op de aard van het misdrijf of de bijzondere omstandigheden waaronder het misdrijf is gepleegd, niet van betekenis zal kunnen zijn voor de voorkoming, opsporing, vervolging en berechting van strafbare feiten van veroordeelde.

2. Het bevel, de tenuitvoerlegging dan wel de verdere tenuitvoerlegging van het bevel kan achterwege blijven indien zich naar het oordeel van de vervolgingsambtenaar zwaarwegende redenen voordoen om het DNA-onderzoek aan ander celmateriaal van de veroordeelde dan afgenomen celmateriaal te laten plaatsvinden.
3. De vervolgingsambtenaar die het bevel heeft gegeven, benoemt een deskundige verbonden aan een van de bij staatsbesluit aangewezen laboratoria, met de opdracht het DNA-onderzoek te verrichten en hem een met redenen omkleed verslag uit te brengen.
4. De vervolgingsambtenaar geeft de veroordeelde schriftelijk kennis van de uitslag van het DNA-onderzoek indien zijn DNA-profiel overeenkomt met een ander verwerkt DNA-profiel en het belang van het onderzoek dat toelaat.
5. Bij of krachtens staatsbesluit kunnen over de wijze van uitvoering van het gestelde in de leden 2 en 3, nadere regels worden gesteld.

Artikel 479c

1. Het bevel, bedoeld in artikel 479c lid 1, is gedagtekend en ondertekend en bevat de plaats waar en de datum en het tijdstip waarop het bevel ten uitvoer zal worden gelegd.
2. Het bevel omschrijft het misdrijf waarvoor de betrokken persoon is veroordeeld en vermeldt het vonnis waarbij de veroordeling heeft plaatsgevonden.
3. Het bevel bevat voor zover mogelijk de naam, voornamen, geboortedatum, geboorte plaats en woon- of verblijfplaats van de veroordeelde.

4. Het bevel vermeldt het rechtsmiddel dat openstaat tegen het bepalen en verwerken van het DNA-profiel van de veroordeelde, en de termijn waarbinnen dat rechtsmiddel kan worden aangewend.
5. Het bevel wordt aan de veroordeelde betekend door uitreiking overeenkomstig artikel 517 lid 1 onder b, leden 2, 3 en 7.

Artikel 479d

1. Indien noodzakelijk voor de tenuitvoerlegging van het bevel, kan de vervolgingsambtenaar de aanhouding van de veroordeelde bevelen. Het bevel tot aanhouding is schriftelijk en bevat de reden van aanhouding. Een afschrift van het bevel wordt de aangehouden persoon onverwijld uitgereikt.
2. De aanhouding wordt verricht door een opsporingsambtenaar die daartoe elke plaats kan betreden. De opsporingsambtenaar stelt de identiteit van de aangehouden persoon vast.
3. Indien de aangehouden persoon ontkent de persoon te zijn tegen wie het bevel bedoeld in artikel 479b lid 1, aanhef, is gericht, of indien omtrent zijn identiteit twijfel bestaat, is de opsporingsambtenaar bevoegd voor de vaststelling van zijn identiteit naar zijn geldig identiteitsbewijs, paspoort, of rijbewijs te vragen.
4. Voor zover noodzakelijk voor de vaststelling van zijn identiteit, is de opsporingsambtenaar tevens bevoegd de aangehouden persoon aan zijn kleding te onderzoeken, alsmede voorwerpen die hij bij zich draagt of met zich mee voert, te onderzoeken.
5. De opsporingsambtenaar oefent deze bevoegdheden alleen dan in het openbaar uit, indien het redelijkerwijs noodzakelijk is om wegmaking of beschadiging van voorwerpen waaruit de identiteit van die verdachte zou kunnen blijken, te voorkomen. Van de uitoefening van deze bevoegdheid maakt de opsporingsambtenaar proces-verbaal op, dat onverwijld aan de vervolgingsambtenaar ter beschikking wordt gesteld.

6. Voor zover noodzakelijk voor de vaststelling van zijn identiteit, kan de aangehouden persoon op bevel van de vervolgingsambtenaar voor ten hoogste zes uren worden opgehouden, met dien verstande dat de tijd tussen middernacht en zeven uur 's morgens niet wordt meegerekend. Het bevel tot ophouding is schriftelijk en bevat de reden van ophouding. Het bevel wijst de aangehouden persoon, aan wie onverwijld een afschrift van het bevel wordt uitgereikt, zo duidelijk mogelijk aan.
7. Het bevel, bedoeld in artikel 479b lid 1, aanhef, wordt zo spoedig mogelijk na de aanhouding van de veroordeelde ten uitvoer gelegd. Voor de tenuitvoerlegging van het bevel mag de aangehouden veroordeelde wiens identiteit is vastgesteld, niet langer dan zes uren worden opgehouden, met dien verstande dat de tijd tussen middernacht en zeven uur 's morgens niet wordt meegerekend.

Artikel 479e

1. Het bevel, bedoeld in artikel 479b lid 1, aanhef, wordt ten uitvoer gelegd door afname van wangslimvlies. Indien afname van wangslimvlies om bijzondere geneeskundige redenen of vanwege het verzet van de veroordeelde onwenselijk is dan wel geen geschikt celmateriaal oplevert, wordt bloed afgenomen of worden haarwortels afgenomen, zo nodig met behulp van de sterke arm of, voor zover de veroordeelde in een inrichting, niet zijnde een psychiatrisch ziekenhuis, verblijft, de functionaris bedoeld in artikel 3 lid 1 onder a van het Penitentiair Besluit.
2. Het celmateriaal wordt door een arts, een verpleegkundige of door een nader bij staatsbesluit aan te wijzen deskundige afgenomen.

Artikel 479f

1. Indien de vervolgingsambtenaar oordeelt dat zich zwaarwegende redenen voordoen om het DNA-onderzoek aan ander celmateriaal van de veroordeelde dan afgenomen celmateriaal te laten plaatsvinden, kan hij een opsporingsambtenaar of de functionaris, bedoeld in artikel 3 lid 1 onder a van het Penitentiair Besluit, opdragen voorwerpen in beslag te nemen waarop vermoedelijk celmateriaal van de veroordeelde aanwezig is.
2. Voor zover noodzakelijk voor de inbeslagneming van voorwerpen waarop vermoedelijk celmateriaal van de veroordeelde aanwezig is, kan de vervolgingsambtenaar de woning van de veroordeelde zonder toestemming van de bewoner betreden en doorzoeken. Artikel 87 lid 1 is van overeenkomstige toepassing.
3. Zodra voor het bepalen en verwerken van het DNA-profiel van de veroordeelde voldoende celmateriaal in beslag is genomen, deelt de vervolgingsambtenaar dit schriftelijk aan de veroordeelde mee. Deze mededeling wordt aan de veroordeelde betekend door uitreiking overeenkomstig artikel 517 lid 1 onder b, leden 2, 3 en 7.
4. Zodra het DNA-onderzoek is verricht, doet de vervolgingsambtenaar de in beslag genomen voorwerpen teruggeven aan degene bij wie ze in beslag zijn genomen.

Artikel 479g

1. De veroordeelde kan tegen het bepalen en verwerken van zijn DNA-profiel, binnen zeven dagen na de dag waarop zijn celmateriaal is afgenomen, onderscheidenlijk de dag waarop de mededeling, bedoeld in artikel 479f lid 3, is betekend, een met redenen omkleed bezwaarschrift indienen bij de kantonrechter die in eerste aanleg vonnis heeft gewezen. De vijfde afdeling van Titel I van het Eerste Boek is van overeenkomstige toepassing.

2. Zolang tegen het bepalen en verwerken van zijn DNA-profiel een bezwaarschrift kan worden ingediend en zolang een ingediend bezwaarschrift niet is ingetrokken of daarop niet is beslist, wordt op basis van het celmateriaal van de veroordeelde geen DNA-profiel bepaald.
3. De kantonrechter beslist zo spoedig mogelijk op het bezwaarschrift van de veroordeelde.
Indien de kantonrechter het bezwaarschrift gegrond verklaart, beveelt hij de vervolgingsambtenaar ervoor zorg te dragen dat het celmateriaal van de veroordeelde terstond wordt vernietigd.

ARTIKEL II

Op het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet zal onderdeel D met betrekking tot de artikelen 479a tot en met 479g van toepassing zijn op personen die reeds zijn veroordeeld tot een vrijheidsbenemende straf als bedoeld in artikel 9 onder a, onderdeel 2°, of artikel 6 onder a, onderdeel 2° van de Wet Militair Strafrecht, dan wel een vrijheidsbenemende maatregel als bedoeld in de artikelen 49 en 49a van het Wetboek van Strafrecht, tenzij zij deze straf of maatregel op dat tijdstip reeds hebben ondergaan, of in verband met het misdrijf waarvoor deze straf of maatregel bij onherroepelijke veroordeling is opgelegd, voorlopige hechtenis hebben ondergaan waarvan de duur ten minste gelijk is aan de duur van deze straf of maatregel.

ARTIKEL III

1. Deze wet wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
2. Zij treedt inwerking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
3. De Minister van Justitie en Politie is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de 10e september 2014,

DESIRÉ D. BOUTERSE

Uitgegeven te Paramaribo, de 16e september 2014
De Minister van Binnenlandse Zaken,

E.F. LEILIS

WET van 10 september 2014, houdende nadere wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met DNA-onderzoek in Strafzaken (S.B. 1977 no. 94, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2012 no. 61)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

DNA is de naam van een groep speciale chemische verbindingen die in letterlijk alle cellen van alle levende wezens voorkomt. DNA is de afkorting voor Desoxyribo Nucleic Acid (desoxyribonucleïnezuur). Het is een verzameling van moleculen waarin de informatie voor erfelijke eigenschappen opgeslagen ligt.

Met uitzondering van het celmateriaal van eeneiige meerlingen, is het celmateriaal van ieder mens uniek. Ontwikkelingen gedurende de laatste decennia maken het mogelijk dat DNA bij de opsporing en vervolging van strafbare feiten een belangrijke rol kan vervullen.

Het DNA-onderzoek geschiedt op basis van een relatief nieuwe techniek, en biedt een unieke mogelijkheid om, in het kader van het strafprocesrecht, personen te identificeren.

Deze onderzoeksmethode werd in 1986 bekend door de "Narborough murders" in Engeland.

Toen werd dankzij DNA-onderzoek het vastgelopen onderzoek naar de moord op twee meisjes opgelost. Deze techniek liet toen zien, dat met DNA-bewijs niet alleen de dader kan worden gevonden, maar ook dat het de onschuld van een verdachte kan aantonen. De DNA-onderzoeksmethode heeft na de grote doorbraak in 1986, duizelingwekkende ontwikkelingen doorgemaakt en geldt thans als buitengewoon gevoelig, doch zeer betrouwbaar.

De introductie van het DNA-onderzoek als bewijs voor het onderzoek ter terechtzitting, maakt aanvulling van het Wetboek van Strafvordering noodzakelijk. Door het Wetboek van Strafvordering nader te wijzigen, krijgt het DNA-onderzoek een wettelijke grondslag, terwijl de uitvoering daarvan wordt omgeven met een reeks gedetailleerde procedures, teneinde de rechten van de verdachten, de zorgvuldigheid van de monsteropnames en de betrouwbaarheid van het hele DNA-onderzoek te kunnen waarborgen. Het onderzoek biedt immers de mogelijkheid erfelijke eigenschappen van de onderzochte persoon bloot te leggen. Hoewel het forensische DNA-onderzoek niet hierop, maar op vergelijking van biologische sporen is gericht, moet voorkomen worden dat van deze mogelijkheid misbruik wordt gemaakt.

Het is voor het strafproces van zeer groot belang dat niet alleen het onderzoek, maar de gehele procedure die aan het uiteindelijke resultaat voorafgaat, uiterst betrouwbaar is. De rechter kan immers grote bewijskracht toekennen aan de resultaten van een DNA-onderzoek. Daarom dienen de verzameling van monsters, de bewerking daarvan, en de wijze waarop het onderzoek wordt verricht, met de grootst mogelijke zorgvuldigheid te geschieden. Het wetsvoorstel regelt dan ook voor elk DNA-onderzoek dat plaatsvindt in het kader van strafvordering de te volgen procedure. Ook in de gevallen dat de verdachte toestemming geeft voor het afnemen van lichaamscellen ten behoeve van het DNA-onderzoek, is de te volgen procedure vastgesteld.

Vóór de aanneming van de onderhavige wet, werd gebruik gemaakt van het DNA-onderzoek op basis van vrijwilligheid. Zowel het Openbaar Ministerie als de verdachte kon hiertoe een verzoek doen. De verdachte kan immers zijn onschuld met behulp van het DNA-onderzoek aantonen. Voorwaarde was wel dat bij het slachtoffer of op de plaats van het delict voldoende celhoudend materiaal, zoals bloed of sperma, was aangetroffen. Dit materiaal werd vervolgens vergeleken met het vrijwillig afgestane DNA van de verdachte.

De verwachtingen ten aanzien van de mogelijkheden met het DNA-onderzoek zijn enorm. Men moet zich wel realiseren dat DNA-onderzoek in het kader van de strafrechtspleging slechts zinvol is als er vergelijkingsmateriaal beschikbaar is. In dit kader is een DNA-databank van enorm belang. Bij separate wetgeving wordt dan ook de instelling en verdere regulering van de DNA-databank ter hand genomen.

De Grondwet en het Amerikaans verdrag inzake de rechten van de mens

Het DNA-onderzoek biedt unieke mogelijkheden om een persoon te identificeren aan de hand van zijn lichaamscellen. Artikel 9 lid 1 van de Grondwet en Artikel 5 lid 1 van het Amerikaans verdrag inzake de rechten van de mens (1978), gaan over het recht van een ieder op lichamelijke integriteit: "Een ieder heeft recht op fysieke, psychische en morele integriteit" (Art. 9 lid 1 Grondwet); "Every person has the right to have his physical, mental, and moral integrity respected" (Art. 5 lid 1 American Convention on Human Rights).

De kern van deze bepalingen houdt voor wat betreft het recht op de lichamelijke integriteit in dat elk individu zelf mag bepalen welke ingrepen van buitenaf hij duldt; niemand mag dus gedwongen worden om ten aanzien van zijn lichaam iets anders te doen dan hij zelf beoogt.

Op grond van juridische vakliteratuur lijkt het algemene uitgangspunt te zijn dat registratie van lichamelijke kenmerken door justitie is toegestaan, wanneer het lichaam als zodanig in tact blijft, maar penetratie van het lichaam zonder toestemming en met welk hulpmiddel dan ook, vormt een overschrijding van deze grens. Dit uitgangspunt heeft tot gevolg dat slechts in die gevallen waarbij specifieke wetgeving daarin voorziet, het is toegestaan inbreuk te maken op de lichamelijke integriteit, zoals gewaarborgd in de bovengenoemde artikelen. Evenals bij de in het Wetboek van Strafvordering opgenomen dwangmiddelen, worden de gevallen en omstandigheden waaronder dit dwangmiddel mag worden toegepast, nauwkeurig in de wet beschreven.

De onderhavige wet beoogt ten behoeve van het DNA-onderzoek de noodzakelijke wettelijke grondslag te zijn.

Ook artikel 17 lid 1 van de Grondwet beschermt een persoonlijk recht dat in het kader van het DNA-onderzoek aandacht behoeft: "Een ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privéleven, zijn gezin, zijn woning en van zijn eer en goede naam". De verplichting voor de verdachte om lichaamscellen af te staan, wordt als inbreuk op het privéleven beschouwd.

Een belangrijke overweging die heeft gegolden bij het wettelijk reguleren van deze vorm van inbreuk op beschermde persoonlijke rechten is dat het afstaan van lichaamscellen ten behoeve van het DNA-onderzoek kan bijdragen aan de oplossing van ernstige delicten. Hierbij weegt het belang van het slachtoffer en de openbare orde zwaarder dan het belang van de (potentiële) dader bij de eerbiediging van zijn recht op lichamelijke integriteit en een privéleven.

Inhoud van het wetsvoorstel

DNA-onderzoek

In artikel 132a van Titel VI van het Eerste Boek: "Betekenis van sommige in het Wetboek voorkomende uitdrukkingen", wordt opgenomen wat onder DNA-onderzoek wordt verstaan. Op grond van deze definitie beperkt het DNA-onderzoek ten behoeve van strafvordering zich tot een vergelijking van DNA-profielen met het doel de identiteit van de dader vast te stellen. Dit onderzoek mag dus niet worden gebruikt voor bijvoorbeeld het vaststellen van erfelijke eigenschappen. Het object van het DNA-onderzoek is celmateriaal dat voorkomt in bloed, sperma, wangslimvlies en haarwortels. Het resultaat van het onderzoek is het DNA-profiel, dat lijkt op een streepjescode. Wanneer bij vergelijking van het DNA-profiel dat is aangetroffen op het slachtoffer of op de plaats van het delict, met het DNA-profiel van de verdachte twee identieke profielen voortkomen, betekent dit zo goed als zeker dat de monsters van een en dezelfde persoon afkomstig zijn. De kans dat dat niet zo is, is kleiner dan één op één miljard.

Procedure DNA-onderzoek op bevel ten aanzien van een onbekende verdachte

Blijkens de definitiebepaling dient het DNA-onderzoek ook om de uiterlijke kenmerken van een onbekende verdachte vast te stellen. Dit betekent dat de identiteit van de onbekende verdachte mag worden achterhaald door met behulp van het DNA-onderzoek enkele uiterlijk waarneembare persoonskenmerken vast te stellen.

De bevoegdheid om een onderzoek te bevelen dat is gericht op het vaststellen van uiterlijk waarneembare persoonskenmerken van een onbekende verdachte berust op grond van de artikelen 139d lid 1 en 181f lid 1 bij de vervolgingsambtenaar, respectievelijke de rechter-commissaris.

Onder de uiterlijk waarneembare persoonskenmerken kunnen in dit verband worden verstaan fysieke persoonskenmerken die bij ieder individu uiterlijk waarneembaar zijn zoals het geslacht, het ras of de bevolkingsgroep, en de kleur van de ogen of van het haar. Artikel 139d lid 2 en artikel 181f lid 2 geven aan dat slechts het geslacht en het ras van de onbekende verdachte mogen worden blootgelegd. Het destilleren van deze kenmerken uit het sporenmateriaal is alleen toegestaan als het om een onbekende verdachte gaat.

De artikelen 139 d lid 3 en 181 f lid 3 geven voorts aan dat het vaststellen van de uiterlijk waarneembare kenmerken van de onbekende verdachte alleen is toegestaan wanneer het gaat om een misdrijf omschreven in artikel 56 lid 3.

Procedure DNA-onderzoek met beschikbaar celmateriaal

Zoals eerder aangegeven, werd vóór de aanname van het onderhavige wetsontwerp reeds gebruik gemaakt van het DNA-onderzoek; dit geschiedde op basis van vrijwilligheid. Het met toestemming van de verdachte afnemen van zijn lichaamscellen blijft ook na aanname van de wettelijke regeling uiteraard de voorkeur genieten. Het is evenwel van belang dat ook onder deze omstandigheden de rechten van de verdachte

zijn gewaarborgd. De onderhavige wet schrijft in de artikelen 139a en 181a, dan ook de te volgen procedure voor het DNA-onderzoek op basis van beschikbaar celmateriaal voor. Ten behoeve van dit DNA-onderzoek mag celmateriaal slechts worden afgenomen met schriftelijke toestemming van de betrokkene.

De artikelen 139a en 181a geven respectievelijk de vervolgingsambtenaar tijdens het opsporingsonderzoek, en de rechter-commissaris in het kader van het gerechtelijk vooronderzoek de bevoegdheid een deskundige, verbonden aan een van de bij staatsbesluit aangewezen laboratoria, te benoemen met de opdracht een DNA-onderzoek te verrichten op basis van beschikbaar celmateriaal. Het gaat hier om het vrijwillig DNA-onderzoek bij verdachten of andere personen. Deze betrokkenen verlenen hiertoe schriftelijk toestemming. Gaat het om een verdachte die bekend is (geworden), dan wordt hij zo spoedig mogelijk in kennis gesteld van de aan de deskundige verleende opdracht, van de tijd waarop, van het laboratorium alwaar het onderzoek plaatsvindt en van de uitslag daarvan. Indien voldoende celmateriaal beschikbaar is, heeft de verdachte het recht op een tegenonderzoek. Is er onvoldoende celmateriaal voor een tegenonderzoek beschikbaar en er is slechts één verdachte, dan stelt de vervolgingsambtenaar, respectievelijk de rechter-commissaris de verdachte in de gelegenheid een deskundige, verbonden aan één van de aangewezen laboratoria, aan te wijzen die het onderzoek verricht (art. 139a lid 2 en art. 181a lid 2).

Procedure DNA-onderzoek op bevel ten aanzien van een bekende verdachte

Op grond van artikel 139b kan de vervolgingsambtenaar in het belang van het onderzoek bevelen dat van de verdachte celmateriaal wordt afgenomen ten behoeve van een DNA-onderzoek. De vervolgingsambtenaar kan dit bevel geven wanneer het gaat om een verdachte van een misdrijf waarop een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld. Bovendien moeten tegen deze verdachte ernstige bezwaren bestaan.

Alvorens de vervolgingsambtenaar dit bevel geeft, wordt de verdachte in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Van de verdachte wordt door een arts of verpleegkundige, zonodig met behulp van de sterke arm, wangslimvlies, bloed, of haarwortels afgenomen.

Dezelfde bevoegdheid wordt in artikel 181d gegeven aan de rechter-commissaris. Hij kan ambtshalve, of op vordering van de vervolgingsambtenaar bevelen dat van de verdachte tegen wie ernstige bezwaren bestaan, celmateriaal wordt afgenomen ten behoeve van een DNA-onderzoek. De rechter-commissaris mag zonodig de hulp van de sterke arm inroepen.

De rechter-commissaris laat het bevel achterwege, wanneer de verdachte schriftelijk toestemming verleent voor de afname van het celmateriaal.

DNA-onderzoek bij veroordeelden

In het Vijfde Boek zijn onder de kop "Enige rechtspleging van bijzondere aard" een reeks uiteenlopende onderwerpen die om verschillende redenen geen plaats hebben gevonden in de voorgaande boeken, opgenomen. Het DNA-onderzoek bij veroordeelden is als negende titel in dit boek ondergebracht omdat dit onderwerp, gezien de opbouw van het wetboek, niet past in de voorgaande Boeken. Deze titel voorziet namelijk in DNA-onderzoek bij personen die reeds, voor bepaalde zware misdrijven, zijn veroordeeld. Opname in de regeling van het opsporings- en vervolgingsonderzoek past niet omdat het DNA-onderzoek eerst plaats vindt na een veroordeling, en niet dient tot opheldering van een concrete verdenking. Anders dan het DNA-onderzoek bij verdachten dat geschiedt ten behoeve van de opsporing, vervolging en berechting, gaat het bij het DNA-onderzoek bij veroordeelden om het vergemakkelijken van de opsporing van oude en nieuwe strafbare feiten. Het gaat dus om opsporing in ruime zin, terwijl opsporing in het Tweede Boek deel uitmaakt van het voorbereidend onderzoek naar de berechting toe.

Ook bij het afnemen van celmateriaal ten behoeve van DNA-onderzoek bij veroordeelden speelt de vraag of dit de toets aan relevante grondrechten kan doorstaan.

Ook hier zijn artikel 9 lid 1 van de Grondwet en artikel 5 lid 1 van het Amerikaans verdrag inzake de rechten van de mens (1978), in het geding. Verwezen wordt naar de kop "De Grondwet en het Amerikaans verdrag inzake de rechten van de mens" hierboven.

Evenals bij de in het Wetboek van Strafvordering opgenomen dwangmiddelen, worden de gevallen en omstandigheden waaronder dit dwangmiddel mag worden toegepast, nauwkeurig in de wet beschreven. De onderhavige wet beoogt ten behoeve van het DNA-onderzoek bij veroordeelden de noodzakelijke wettelijke grondslag te zijn.

Ook artikel 17 lid 1 van de Grondwet beschermt een persoonlijk recht dat in het kader van het DNA-onderzoek bij veroordeelden aandacht behoeft: "Een ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privéleven, zijn gezin, zijn woning en van zijn eer en goede naam". De verplichting voor de veroordeelde persoon om lichaamscellen af te staan, wordt als inbreuk op het privéleven beschouwd.

Een belangrijke overweging die heeft gegolden bij het wettelijk reguleren van deze vorm van inbreuk op beschermde persoonlijke rechten is dat het afstaan van lichaamscellen door veroordeelden ten behoeve van het DNA-onderzoek kan bijdragen aan het opsporen en voorkomen van ernstige delicten. Hierbij weegt het belang van (toekomstige) slachtoffers van ernstige misdrijven zwaarder dan het belang van de veroordeelde bij de eerbiediging van zijn recht op lichamelijke integriteit en een privéleven.

Bovendien kan het DNA-onderzoek enerzijds snel leiden tot een concrete verdachte, anderzijds kan het ook potentiële onschuldige verdachten snel vrijpleiten. Onder meer dit aspect maakt het DNA-onderzoek tot een uniek opsporingsmiddel, waarvoor (nog) geen geschikt alternatief bestaat.

Paramaribo, 10 september 2014,

DESIRÉ D. BOUTERSE